

ยางพารา : พืชเศรษฐกิจใหม่ของ สปป.ลาว

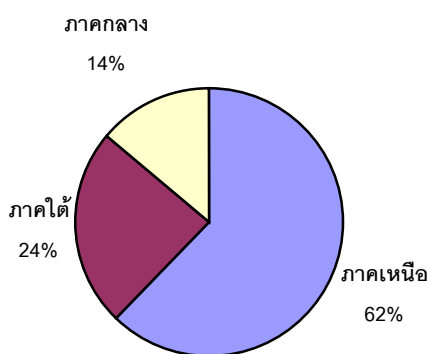
ยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจใหม่ของ สปป.ลาว โดยนักลงทุนต่างชาติ อาทิ จีน ไทย และเวียดนาม ได้เข้าไปขยายแหล่งเพาะปลูกยางพาราใน สปป.ลาว อย่างจริงจังตั้งตั้งแต่ปี 2547 เพื่อตอบสนองความต้องการใช้ยางพาราของประเทศในเอเชีย โดยเฉพาะจีน ที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ยางพาราจึงมีแนวโน้มที่จะกลายเป็นพืชเศรษฐกิจสำคัญ และทำรายได้เป็นมูลค่าสูงให้กับ สปป.ลาว ได้ในไม่ช้า แม้ว่าปัจจุบันผลผลิตยางพาราของ สปป.ลาว ยังมีปริมาณน้อย เนื่องจากต้นยางส่วนใหญ่ใน สปป.ลาว ยังมีอายุไม่ถึงเกณฑ์ที่จะให้น้ำยางที่มีคุณภาพตรงตามความต้องการของตลาดจนกว่าจะมีอายุได้ 8 ปีหลังการเพาะปลูก ขณะที่ต้นยางพาราที่เหมาะสมต่อการโค่นเพื่อนำลำต้นไปทำไม้ยางแปรรูปต้องมีอายุ 25 ปี ทั้งนี้ รายละเอียดการเพาะปลูกยางพาราของ สปป.ลาว ที่น่าสนใจ มีดังนี้

➤ พื้นที่เพาะปลูกยางพาราของ สปป.ลาว

ในปี 2543 สปป.ลาว มีพื้นที่เพาะปลูกยางพารารวม 11,778 เฮกตาร์ ส่วนใหญ่อยู่ทางตอนเหนือของประเทศ โดยเฉพาะแขวงหลวงน้ำทา และแขวงไซยะบุรี รองลงมาคือทางตอนใต้และตอนกลางของประเทศ ทั้งนี้ ประมาณร้อยละ 77 ของพื้นที่เพาะปลูกยางพาราทั้งหมดเป็นพื้นที่เพาะปลูกของบริษัทเอกชนต่างชาติที่เข้ามาขยายแหล่งเพาะปลูกยางพาราใน สปป.ลาว อย่างต่อเนื่อง ทั้งจาก จีน ซึ่งเข้าไปเพาะปลูกยางพาราในพื้นที่ทางตอนเหนือของ สปป.ลาว ไทย เพาะปลูกในพื้นที่ทางตอนกลาง และเวียดนาม เพาะปลูกในพื้นที่ทางตอนใต้ ส่วนพื้นที่อีกร้อยละ 23 เป็นสวนยางขนาดเล็กของเกษตรกรชาวลาว

สัดส่วนพื้นที่เพาะปลูกยางพาราของ สปป.ลาว ปี 2543

จำแนกรายภาค

➤ คาดการณ์พื้นที่เพาะปลูกยางพาราของ สปป.ลาว

รัฐบาล สปป.ลาว ตั้งเป้าขยายพื้นที่เพาะปลูกยางพาราทั่วประเทศให้ได้ 181,840 เฮกตาร์ ในปี 2553

บริเวณ	พื้นที่เพาะปลูก (เฮกตาร์)	
	2543	2553 ^f
ภาคกลาง	1,636	10,000
ภาคใต้	2,801	52,840
ภาคเหนือ	7,341	119,000
รวม	11,778	181,840

หมายเหตุ : f คาดการณ์

ที่มา : FRC Rubber Plantation Survey, 2006

➤ รูปแบบการลงทุนเพาะปลูกยางพาราใน สปป.ลาว

การลงทุนเพาะปลูกยางพาราใน สปป.ลาว แบ่งได้เป็น 3 รูปแบบ ได้แก่

- **การลงทุนโดยชาวสวนยางรายย่อยใน สปป.ลาว** ชาวสวนยางจะดำเนินการเพาะปลูกเองทุกขั้นตอน ตั้งแต่การเพาะเมล็ดยาง ตอนกิ่ง เลือกพื้นที่เพาะปลูก เตรียมพื้นที่ ปักกิ่ง บำรุงรักษา กรีดยาง และตากแห้งให้เป็นแผ่น จนถึงขั้นตอนการจำหน่ายยางแผ่นให้กับพ่อค้าคนกลาง ซึ่งชาวสวนยางจะได้รับกำไรจากการจำหน่ายยางและไม้ยางพาราทั้งหมด

- **การลงทุนด้วยการทำ Contract Farming** นักลงทุนต่างชาติ รวมถึงนักลงทุนท้องถิ่นต้องติดต่อเพื่อขออนุญาตทำ Contract Farming โดยตรงกับแขวงที่จะเข้าไปทำการเพาะปลูก โดยทางแขวงจะอำนวยความสะดวกในการติดต่อเจรจาทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้ากับเกษตรกรชาวลาว (ปัจจุบันทางการ สปป.ลาว อยู่ระหว่างพัฒนามาตรฐานการทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้า เพื่อให้เกษตรกรชาวลาวตระหนักถึงบทลงโทษ หากกระทำผิดสัญญาที่ตกลงไว้) กรณีนี้ เกษตรกรที่ร่วมทำสัญญาจะเป็นผู้เพาะปลูกและดูแลต้นยางในพื้นที่ของตนเอง คล้ายกับการลงทุนโดยชาวสวนเอง แตกต่างกันตรงที่นักลงทุนจะรับผิดชอบค่าใช้จ่ายด้านปัจจัยการผลิต อาทิ เมล็ดพันธุ์ อุปกรณ์ และเครื่องมือที่ใช้ในการเพาะปลูกยางพารา รวมทั้งให้คำแนะนำการปลูกยางพาราที่เหมาะสมแก่เกษตรกร อาทิ การดูแลต้นยาง และการกรีดยาง นอกจากนี้ นักลงทุนยังเป็นผู้รับซื้อน้ำยางทั้งหมดตามราคาที่ตกลงกันไว้ ส่วนไม้ยางพาราจะถูกแบ่งเป็นของนักลงทุนและเกษตรกรในสัดส่วนคนละครึ่ง ทั้งนี้การลงทุนทำ Contract Farming มักพบในตอนเหนือของ สปป.ลาว โดยเฉพาะใน 3 แขวงสำคัญ ได้แก่ แขวงหลวงน้ำทา แขวงบ่อแก้ว และแขวงอุดมไซ

- **การขอสัมปทานที่ดินเพื่อเพาะปลูกยางพารา** นักลงทุนต่างชาติ รวมถึงนักลงทุนท้องถิ่นต้องติดต่อเพื่อขอสัมปทานที่ดินกับแขวงที่จะเข้าไปทำการเพาะปลูกยางพารา ซึ่งแต่ละแขวงจะอนุมัติให้นักลงทุนเช่าพื้นที่ขนาดใหญ่ในระยะยาว กรณีนี้นักลงทุนเป็นผู้รับผิดชอบค่าเช่าที่ดิน ค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการปลูกยางพารา และค่าจ้างแรงงาน การลงทุนรูปแบบนี้มักพบทางตอนใต้ของ สปป.ลาว

➤ ปัจจัยสนับสนุนการเพาะปลูกยางพาราใน สปป.ลาว

- **ความต้องการใช้ยางพาราของตลาดโลกอยู่ในระดับสูง** โดยเฉพาะจีนซึ่งเป็นประเทศผู้ใช้ยางพารามากเป็นอันดับ 1 ของโลก เพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมผลิตยางยานพาหนะ และรองเท้ายาง ทั้งนี้ ปัจจุบันปริมาณผลผลิตยางพาราของจีนยังไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้เนื่องจากพื้นที่ที่เหมาะสมในการปลูกยางมีจำกัดอยู่เฉพาะบริเวณทางใต้ของประเทศ ขณะที่พื้นที่ที่เหลือส่วนใหญ่มีสภาพอากาศหนาวเย็น ทำให้เปลือกต้นยางแห้งและมีน้ำยางน้อย ประกอบกับปัญหาภัยธรรมชาติโดยเฉพาะพายุไต้ฝุ่นที่มักทำให้ต้นยางโค่นล้มเป็นจำนวนมากในฤดูมรสุม ทำให้จีนต้องพึ่งพาการนำเข้ายางพาราจากต่างประเทศ สังเกตได้จากปริมาณความต้องการนำเข้ายางพาราของจีนที่สูงกว่าปริมาณยางพาราที่ปลูกได้เองเกือบ 3 เท่าในปี 2548

- **สปป.ลาว มีพื้นที่เหมาะสมกับการเพาะปลูกยางพารา** เนื่องจากมีพื้นที่ราบจำนวนมากที่ยังใช้ประโยชน์ได้ไม่เต็มที่ ประกอบกับ สปป.ลาว มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1,715 มิลลิเมตรต่อปี ซึ่งเหมาะกับการเจริญเติบโตของต้นยางพารา (ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยที่เหมาะสมกับการปลูกยางพารา คือ 1,500-2,000 มิลลิเมตรต่อปี) ขณะที่ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในภาคใต้ของไทยอยู่ที่ระดับ 1,400 มิลลิเมตรต่อปี และภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทยอยู่ที่ระดับ 1,200 มิลลิเมตรต่อปี

- **รัฐบาล สปป.ลาว สนับสนุนการเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจ รวมถึงยางพารา** โดยกำหนดไว้เป็นส่วนหนึ่งของแผนการดำเนินงานที่ช่วยผลักดันนโยบายขจัดความยากจนของประเทศภายในปี 2563 เนื่องจาก

ช่วยให้ประชากรมีรายได้จากการเป็นผู้ใช้แรงงาน และจากการจำหน่ายผลผลิตยางพารา อีกทั้งยังลดการทำไร่เลื่อนลอยในประเทศอีกด้วย ทั้งนี้ ปริมาณผลผลิตและรายได้จากการเพาะปลูกพืชชนิดต่าง ๆ รวมถึงยางพาราของ สปป.ลาว มีดังนี้

ปริมาณผลผลิตและรายได้จากการเพาะปลูกพืชของ สปป.ลาว

พืช	ผลผลิต (กิโลกรัม/เฮกตาร์)	รายได้ (ดอลลาร์สหรัฐต่อเฮกตาร์)
ข้าวไร่	1,500	146
ถั่วเหลือง	800	195
ข้าวโพด	3,000	204
งา	700	340
ยางพารา	1,361	861

ที่มา : Ketphanh et al., Rubber Planting Status in Lao PDR

ส่วนวิเคราะห์ธุรกิจ ฝ่ายวิชาการ

กรกฎาคม 2549